

บทที่ 9

การศึกษาด้านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

9.1 การศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

การศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นด้านหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้านการยอมรับว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดหากมีการพัฒนาโครงการขึ้นในพื้นที่ ทางโครงการวิจัยจึงได้เชิญตัวแทนจากตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล ที่โครงการศึกษาตั้งอยู่เข้าร่วมประชุม เพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการ และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการยอมรับของประชาชน เพื่อให้ผลการศึกษาเกิดประโยชน์ต่อพื้นที่โดยตรง สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ทั้งนี้ทางทีมวิจัยได้ทำแบบสอบถามขึ้นมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากผู้เข้าร่วมประชุมในประเด็นด้านความต้องการพลังงานไฟฟ้าของประชาชนในพื้นที่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำในพื้นที่ และแนวทางการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังน้ำที่เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ ซึ่งข้อมูลจากแบบสำรวจความคิดเห็นดังกล่าวได้นำมาใช้ในการกำหนดตัวชี้วัดด้านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน 4 ด้าน ได้แก่ ประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาโครงการในพื้นที่ ระดับความเข้าใจ ระดับการยอมรับ และลักษณะผู้ให้ข้อมูล ผลที่ได้จากแบบสอบถามจะถูกนำไปวิเคราะห์ประกอบการพิจารณาคัดเลือกโครงการนำร่องที่เหมาะสมต่อไป

9.2 เกณฑ์และการตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ (Multi-criteria Decision Making, MCDM) เพื่อจัดลำดับศักยภาพและคัดเลือกโครงการไฟฟ้าพลังน้ำที่มีศักยภาพ ตามเกณฑ์ตัดสินใจหลักทั้ง 5 เกณฑ์นั้น สำหรับเกณฑ์การตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จะประกอบด้วยเกณฑ์รอง ได้แก่ ประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาโครงการในพื้นที่ ระดับความเข้าใจ ระดับการยอมรับ และลักษณะผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเกณฑ์รองต่างๆ นี้ได้มีการกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักดังตารางที่ 9-1

ตารางที่ 9-1 เกณฑ์การตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

เกณฑ์	น้ำหนักถ่วง
ประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาโครงการในพื้นที่	0.164
ระดับความเข้าใจ	0.249
ระดับการยอมรับ	0.379
ลักษณะผู้ให้ข้อมูล	0.208

ในการพิจารณากำหนดค่าคะแนนตัวชี้วัดด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการกำหนดค่าคะแนนตัวชี้วัดแต่ละด้าน กำหนดให้ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1 – 9 โดยมีเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนคือ ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1 เมื่อพบว่า ไม่มีปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาโครงการ และให้ค่าคะแนนเท่ากับ 9 เมื่อพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาโครงการและมีหลักในการให้คะแนนโครงการตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ดังนี้

1. ประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาโครงการในพื้นที่

การพัฒนาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำนำมาซึ่งประโยชน์ในพื้นที่ที่มีการพัฒนาโครงการขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า ไฟฟ้าพลังน้ำเป็นพลังงานทางเลือกหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหาด้านการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าของชุมชน ให้ชุมชนมีไฟฟ้าใช้เพียงพอกับความต้องการ กล่าวคือ ยิ่งในพื้นที่ที่มีการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้ามากเท่าใด ประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาโครงการในพื้นที่ย่อมมีมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งมีหลักในการให้คะแนน ดังนี้

- ให้ค่าเท่ากับ 1 เมื่อพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาด้านการขาดแคลนไฟฟ้า มากกว่าร้อยละ 90
- ให้ค่าเท่ากับ 2 เมื่อพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาด้านการขาดแคลนไฟฟ้า ร้อยละ 80
- ให้ค่าเท่ากับ 3 เมื่อพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาด้านการขาดแคลนไฟฟ้า ร้อยละ 70
- ให้ค่าเท่ากับ 4 เมื่อพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาด้านการขาดแคลนไฟฟ้า ร้อยละ 60
- ให้ค่าเท่ากับ 5 เมื่อพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาด้านการขาดแคลนไฟฟ้า ร้อยละ 50
- ให้ค่าเท่ากับ 6 เมื่อพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาด้านการขาดแคลนไฟฟ้า ร้อยละ 40
- ให้ค่าเท่ากับ 7 เมื่อพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาด้านการขาดแคลนไฟฟ้า ร้อยละ 30
- ให้ค่าเท่ากับ 8 เมื่อพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาด้านการขาดแคลนไฟฟ้า ร้อยละ 20
- ให้ค่าเท่ากับ 9 เมื่อพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาด้านการขาดแคลนไฟฟ้า น้อยกว่าร้อยละ 10

2. ระดับความเข้าใจ

- ให้ค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้ข้อมูลระบุรูปแบบโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำวังสอดคล้องกับที่โครงการวิจัยนำเสนอทั้ง 2 รูปแบบ คือ แบบ water way type และ แบบ dam with storage และระบุเหตุผลว่าเหมาะสม
- ให้ค่าเท่ากับ 2 เมื่อผู้ให้ข้อมูลระบุรูปแบบโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำวังสอดคล้องกับที่โครงการวิจัยนำเสนอทั้ง 2 รูปแบบ คือ แบบ water way type และ แบบ dam with storage และระบุเหตุผลทั้งเหมาะสมและไม่เหมาะสม
- ให้ค่าเท่ากับ 3 เมื่อผู้ให้ข้อมูลระบุรูปแบบโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำวังสอดคล้องกับที่โครงการวิจัยนำเสนอเพียงรูปแบบเดียว คือ แบบ water way type หรือ แบบ dam with storage และระบุเหตุผลว่าเหมาะสม
- ให้ค่าเท่ากับ 4 เมื่อผู้ให้ข้อมูลระบุรูปแบบโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำวังสอดคล้องกับที่โครงการวิจัยนำเสนอเพียงรูปแบบเดียว คือ แบบ water way type หรือ แบบ dam with storage และระบุเหตุผลทั้งเหมาะสมและไม่เหมาะสม
- ให้ค่าเท่ากับ 5 เมื่อผู้ให้ข้อมูลระบุรูปแบบโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง 2 รูปแบบ คือ แบบ water way type และ แบบ dam with storage แต่ระบุเหตุผลให้รูปแบบหนึ่งเหมาะสม ส่วนอีกรูปแบบหนึ่งไม่เหมาะสม
- ให้ค่าเท่ากับ 6 เมื่อผู้ให้ข้อมูลระบุรูปแบบโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง ทั้ง 3 รูปแบบ คือ แบบ water way type แบบ dam with storage และแบบ low head Q base
- ให้ค่าเท่ากับ 7 เมื่อผู้ให้ข้อมูลระบุรูปแบบโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง 2 รูปแบบ คือ แบบ water way type หรือ แบบ dam with storage และแบบ low head Q base
- ให้ค่าเท่ากับ 8 เมื่อผู้ให้ข้อมูลระบุรูปแบบโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำวังไม่สอดคล้องกับที่โครงการวิจัยนำเสนอ คือ แบบ low head Q base
- ให้ค่าเท่ากับ 9 เมื่อผู้ให้ข้อมูลไม่ได้ระบุรูปแบบโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง

3. ระดับการยอมรับ

- ให้ค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยว่าควรดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง และคิดว่าประชาชนส่วนใหญ่จะให้การยอมรับโครงการฯ
- ให้ค่าเท่ากับ 2 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยว่าควรดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง แต่คิดว่าประชาชนบางส่วนอาจจะต่อต้านโครงการฯ
- ให้ค่าเท่ากับ 3 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยว่าควรดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง แต่คิดว่าประชาชนส่วนใหญ่คงจะต่อต้านโครงการฯ
- ให้ค่าเท่ากับ 4 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเห็นว่ายังไม่ควรเร่งดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง แต่คิดว่าประชาชนส่วนใหญ่จะให้การยอมรับโครงการฯ
- ให้ค่าเท่ากับ 5 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเห็นว่ายังไม่ควรเร่งดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง และคิดว่าประชาชนบางส่วนอาจจะต่อต้านโครงการฯ
- ให้ค่าเท่ากับ 6 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเห็นว่ายังไม่ควรเร่งดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง และคิดว่าประชาชนส่วนใหญ่คงจะต่อต้านโครงการฯ
- ให้ค่าเท่ากับ 7 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าไม่ควรมีการดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง แต่คิดว่าประชาชนส่วนใหญ่จะให้การยอมรับโครงการฯ
- ให้ค่าเท่ากับ 8 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าไม่ควรมีการดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง และคิดว่าประชาชนบางส่วนอาจจะต่อต้านโครงการฯ
- ให้ค่าเท่ากับ 9 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าไม่ควรมีการดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง และคิดว่าประชาชนส่วนใหญ่คงจะต่อต้านโครงการฯ

4. ลักษณะผู้ให้ข้อมูล

- ให้ค่าเท่ากับ 1 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนจากตำบล ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการศึกษา และมีตำแหน่งในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ หากจะมีการดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่
- ให้ค่าเท่ากับ 2 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนจากตำบล ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการศึกษา และเป็นสมาชิกในหน่วยงาน
- ให้ค่าเท่ากับ 3 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการศึกษา และมีตำแหน่งในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ หากจะมีการดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่
- ให้ค่าเท่ากับ 4 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการศึกษา และเป็นสมาชิกในหน่วยงาน
- ให้ค่าเท่ากับ 5 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการศึกษา และมีตำแหน่งในหน่วยงานไม่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ หากจะมีการดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่
- ให้ค่าเท่ากับ 6 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลที่อยู่ใกล้กับพื้นที่ที่โครงการศึกษาดำเนินการ และมีตำแหน่งในหน่วยงานเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ หากจะมีการดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่
- ให้ค่าเท่ากับ 7 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลที่อยู่ใกล้กับพื้นที่ที่โครงการศึกษาดำเนินการ และเป็นสมาชิกในหน่วยงาน
- ให้ค่าเท่ากับ 8 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลที่อยู่ใกล้กับพื้นที่ที่โครงการศึกษาดำเนินการ และมีตำแหน่งในหน่วยงานไม่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ หากจะมีการดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กในพื้นที่
- ให้ค่าเท่ากับ 9 เมื่อผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนจากอำเภอที่อยู่ใกล้กับพื้นที่ที่โครงการศึกษาดำเนินการ

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนจากแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 32 ราย โดยการรวบรวมข้อมูลได้นำแบบสำรวจมาแยกพิจารณาในแต่ละ

โครงการ ซึ่งมีบางโครงการไม่มีตัวแทนมาเข้าร่วมประชุม จึงได้มีการติดตามข้อมูลทางโทรศัพท์ ได้ผลสรุปโครงการและให้คะแนนตามกระบวนการในการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ดังตารางที่ 9-2

ตารางที่ 9-2 ผลการวิเคราะห์และจัดลำดับด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ลำดับที่	โครงการ	กลุ่มที่	รูปแบบ	การขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า	ระดับความเข้าใจ	ระดับการยอมรับ	ลักษณะผู้ให้ข้อมูล	ผลการจัดลำดับในการพัฒนา
1	แม่สอย 1 (WW 1)	1	WW	9	2	4	2	17
2	แม่สอย 2 (WW 2)	1	WW	9	1	5	2	7
3	แม่สอย 3 (WW 3)	1	WW	9	1	5	2	7
4	แม่สอย 4 (WW 4)	1	WW	9	2	3	3	19
5	แม่สอย 5 (DwS 1)	1	DwS	9	1	5	2	9
6	แม่สอย 6 (DwS 2)	1	DwS	9	1	5	2	9
7	แม่สอย 7 (DwS 3)	1	DwS	9	1	5	2	9
8	แม่สอย 8 (DwS 4)	1	DwS	9	2	1	3	5
9	แม่ดู่ย 1 (DwS 5)	1	DwS	9	1	3	5	13
10	แม่ดู่ย 2 (DwS 6)	1	DwS	9	1	3	5	13
11	แม่ดู่ย 3 (DwS 9)	1	DwS	9	3	2	2	12
12	แม่วังตอนบน 1 (WW 7)	1	WW	8	6	2	3	16
13	แม่วังตอนบน 2 (DwS 10)	1	DwS	5	5	1	1	4
14	แม่วังตอนกลาง 1 (WW 8)	1	WW	9	2	2	2	6
15	แม่วังตอนกลาง 2 (WW 9)	1	WW	9	3	3	2	18
16	แม่วังตอนกลาง 3 (DwS 11)	1	DwS	7	3	2	4	15
17	ก๊วลม	2	RID	9	1	1	1	1
18	ก๊วคอบมา	2	RID	9	1	1	1	1
19	แม่ทะ	2	RID	9	1	1	1	3

หมายเหตุ: - WW คือ รูปแบบท่อหรือคลองผันน้ำ DwS คือ รูปแบบเขื่อน RID คือ โครงการของกรมชลประทาน
- ผลการจัดลำดับในการพัฒนา หากได้น้อยแสดงว่ามีศักยภาพในการพัฒนาสูง เช่น โครงการที่ได้ผลการจัดลำดับที่ 1 จะมีศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนสูงสุด